

kal, iz katere je vzrastlo vse njegovo preroško mišljenje in hotenje. »Mohamedovo preroško navdihovanje se je začelo sedaj s tem, da je videl v sanjah ‚resnične‘ podobe, ki so se mu prikazovale, kakor jutranji svit. Nato se ga je polastilo hrepenenje po samoti. Navadil se je, da je bil vsako leto po jeden mesec na gori Hirâ, ki ni daleč od Mekke, in opravljal je nekake posebne vaje, kakor tudi drugi meščani. Konec meseca je tekal okoli Ka'be, potem se je povračal domov. Ko je zapustil l. 621. v mesecu Ramaddânu zopet Mekko z vso družino svojo, približa se mu neko noč angelj Džibrîl na božje povelje s pisanjem in mu reče: Beri!

Mohamed se je ustavljal in mu rekel: Nečem brati. Nato ga je angelj tako močno pritiskal, da mu je bilo, kakor da treba umreti. Dvakrat je ponavljaj angelj ukaz, dvakrat se je branil Mohamed. Naposled je vprašal: Kaj naj berem? Nato mu je angelj čital: Beri v imenu svojega gospoda, ki je stvaril — ljudi iz strjene krvi. — Beri! Tvoj Gospod je najbogatejši v časti — ki je učil ljudi s pisalom, česar niso vedeli!«¹⁾ Tako pripoveduje Ibn Ishâq po raznih poročilih začetek Mohamedovega pre-roštva.²⁾ (Konec.)

¹⁾ To je začetek 96. sure.

²⁾ Mohammed. Dr. Hubert Grimme. 1892., I., stran 10.

Slovstvo.

SLOVENSKO SLOVSTVO.

Knjige družbe sv. Mohorja za l. 1892.

Ker pridejo knjige družbe sv. Mohorja v roko vsem našim naročnikom, in ker nečemo ponavljati priznanih stvari, obdelovali bomo knjige naše vzorne družbe kratko. Treba je pogledati le »**Koledar**« za l. 1893., da sodiš o napredku družbe. Kako bogat in mnogovrsten je! Gospod M. Opeka pozdravlja sv. očeta ob petdesetletnici škofovanja, pisatelj I. V. pa opisuje Kristofa Kolumba v spomin 400letnice odkritja Amerike. Ta spis je jako dober. Gospod Ivan Navratil nadaljuje svoj lanski spis o potovanju na Dunaj in opisuje letos Dunaj sam. Spis je dovršen in bode mnogim ustregel. Večji spis je tudi J. Barle-ta: »K slovanskima razstavama na sever in jug«. Našim čitateljem znani gospod sotrudnik opisuje lahko umevno in zanimivo, kar je lani tudi v našem listu prav ob kratkem označil. Tudi v spisu: »Bonaventura Suhač, šolska sestra in slovenska pesnica«, smo srečali znano osebo. V tej številki podajemo pokojne pesnice pesem za vzgled. O spisu bi lahko marsikaj opomnili in o pokojni Bonaventuri, katero je pisatelj teh vrstic poznal do dobra, mnogo pisali, a za sedaj se nam še ne zdi primerno. »Razgled po katoliških misijonih« ima iste prednosti, kakor druga leta. Jezik se nam zdi (razven malenkostij) še boljši v letošnjem spisu mimo prejšnjih. Poleg teh večjih spisov ima koledar tudi manjše, kakor Podkorenčanovo pesem »Smerék maščevanje,

in A. Medvedovo »Beračeva tožba«; v njem so povesti in poučni spisi, smešnice, zastavice — s kratka: res obilo blaga je v »koledarju«, ki se meri zlasti še zaradi mnogih lepih slik z najboljšimi in največjimi koledarji drugih narodov. — Pregled vseh udov nam kaže število 57,703. Med temi je 837 dosmrtnih, Lani jih je bilo 51,827. Zares časten napredek!

»**Koledar katol. tiskovnega društva v Ljubljani za l. 1893**« z drugačno obliko, vsebino in uravnavo ima tudi drugačen namen, kakor prejšnji koledar. Namenjen je zlasti slovenski duhovščini. Izmed vse jako rabne vsebine nas zanima tudi letos najbolj »Ocena slovenskih knjig za mladino in ljudstvo«; natančna je in temeljita. Cena za neude je 1 gld. 20 kr.

Janez Cigler, slovenski pisatelj. V spomin stoletnice njegovega rojstva spisal Ivan Vrhovnik, župnik trnovski v Ljubljani. Izdala in založila »Družba sv. Cirila in Metoda«. 1892. Knjižnice »Družbe sv. Cirila in Metoda« VIII. zvezek. 8°. Str. 54. Cena 20 kr., 100 izvodov skupaj 15 gld. — Za 7. zvezkom je izdala naša družba, ki se bode skoro smela imenovati tudi slovstvena, naglo 8. zvezek s prezanimivo vsebino. Rekli bi, da nas je g. pisatelj s to tvarino nekako prehitel, ker zbiramo tudi v prostorih tega lista spominske listine slavnih naših umetnikov in slovstvenikov. No, bodi! Teško bi bili mi postavili vrlemu duhovniku in književniku boljši spomenik, kakor ga je g. pisatelj. Ob jednem je plačal — rekli bi — v imenu

naroda pokojniku dolg, zakaj Cigler je vreden takega spomenika, iz knjižice same se o tem pričujemo.

Iz knjige povzemamo, da se je rodil Cigler (Ceglar) dné 7. majnika l. 1792. v Udmatu pri Ljubljani. Jeseni l. 1804. je stopil v latinske šole in l. 1814. dovršil že bogoslovje. V mašnika ga posveté dné 9. aprila l. 1815.; kapelanoval je v Kolovratu, Dobu, Škocijanu p. D., pri svetem Petru v Ljubljani, upravljal Toplice na D., dušno pastirstvo na ljublj. Gradu, dokler ni dobil leta 1832. župnije višnjegorske. Umrl je tu 11. aprila l. 1869. Izmed njegovih spisov navajamo po knjižici le: »Sreča v Nesreči, ali popisvanje čudne zgodbe dveh dvojčikov«. (L. 1836.) »Deteljica ali življenje treh kranjskih bratov francoskih soldatov.« (L. 1863.) Njegova »Kortonica« je tudi znana, a manj vredna od prejšnjih, ker ni izvirna.

Pisatelj se je opiral na tiskane vire, na znance in poznavalce pokojnikove. Takó je delce popolno, kolikor treba za tak življenjepis. Ozira se na vse strani in nam slika moža takega, kakoršen je bil. Oblika je jasna, knjiga je sestavljena po lahkem redu, torej je tudi pregledna. Jezik je pravilen; pisatelj se je trudil za pisavo, ki je na vrhuncu sedanjega znanstva, pa ne da bi jo bil preveč natezal.

Ko bi nam dopuščal prostor, pisali bi še marsikaj o Ciglerju. Upamo pa, da pride v našem listu prej ali slej zopet na vrsto.

Omenjamo še, da je gospod L. Grilc prav vkusno zrisal tri slike za knjigo.

»**Povesti**« slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo. Zbral in uredil Andrej Kalan, urednik »Domoljuba«. Ponatis iz »Domoljuba«. III. zvezek. Cena 20 kr. Založba tisk. društva. Tisk »Katol. Tiskarne«. Dobiva se v Katol. Bukvarni. 8°. Str. 107. — Ta zvezek podaje 15 malih povestij in slik, ki so vse blažilne, poučne in zanimive. Priporočamo jih prav toplo prijateljem knjige. Dr. Fr. L.

»**Svitoslav**«. Povest za slovensko ljudstvo. Spisal Vonomir-Križan. Novo Mesto 1892. Tiskal J. Krajec. Narodne biblioteke 40. snopič. Cena 15 kr. — To povest moramo prištevati med povesti druge vrste. Dejanje je res zapleteno, pa bolj posiljeno, nego naravno. Bodisi posneta po tujih virih, ali ne, slovenska obleka ji ne pristuje dobro. Preprostim čitateljem utegne ugajati, ker je zlog lahak in jezik domač, a misleči bralec ima mnogo pomislekov proti razvoju. Namen pisatelju je bil menda dober, namreč zabavati in učiti, a ni zadel prave strune. Več tehničnih nedostatkov in slovnških pogrškov se nahaja v knjižici; tako n. pr. je ribičeva hči v začetku povesti stara 20 let, na koncu pa 18 let (str. 5 in 41). Po naši sodbi tako berilo ne prija Slovencem. Dr. I. Janežič.

RUSKO SLOVSTVO.

(Priobčil V. Bučar.)

A. Titov: »**Sibir v XII. vjeké**«. — Dva moža, Titov in Judin sta sklenila — jeden zbrati, drugi izdati najstarejše vire in podatke o Sibiriji. Tako je postala imenovana knjiga, katera obsega najstarejša poročila, počenshi od starega

novgorodskega popisa iz XV. stoletja, in završuje z latinskim člankom iz XVII. st. — o katerem se je zadnjih let toliko govorilo, da ga je napisal znani Križanič. Med temi spomeniki se nabajajo nekateri »raspiski«, t. j. posebni tolmači k starim kartam Sibirije in drugi članki podobne vsebine, do sedaj največ še ne izdani. Teh kart (zemljevidov) se je ohranila do sedaj jedina Godunova iz časov Alekseja Mihajloviča, — a to v kopiji, napravljeni od nekega člana švedskega poslanštva. V knjigi Titova in Judina je narejena karta po švedski kopiji, katera se hrani v štokholmski biblijoteki. Celo delo je prispevek k sibirski zgodovini v srednjem veku in bode gotovo veliko pripomoglo k poznavanju onih časov.

V. P. Želihovskaja: »**Kak já bilà malenkoi — iz vospominanij rannjago dětstva**«. — V tem jako prikupljivem delu nam podaje znana pisateljica v prelepem literarnem jeziku prizore iz prijetnih in hudih časov svoje mladosti. Opisovanje prve zime, katere se spominja mala Veročka, prvega božičnega drevesca in novega leta — je prekrasno in polno dušeslovnih opazk, katere veliko pripomorejo v duševni razvoj nedolžnih otrok.

V. Karcov, M. Mazaev: »**Opit** (poskus) **slovarja pseudonimov ruskih pisatelej**«. — Pod tem napisom sta izdala K. in M. novo, potrebno in koristno delo za vse, kateri se zanimajo za rusko slovstvo. Doslej ni bilo v ruski književnosti o tej stvari popolnega dela; in tako ta poskus, kateri navaja do 4.000 tujih besedij, vsaj nekaj popolnjuje to praznino.

Konstantín Fofanov: »**Tèni i tajni**«. — Nova zbirka pesem K. M. Fofanova se bere prav prijetno; najbolj nam prija njegova samostojnost in doslednost, da se namreč lahko jasno zrcalijo iz tega dela pesnikovi glavni nazori in misli. Jedna pesem je posvečena L. N. Tolstemu, jedna A. A. Fetu. O njem pravi: da »i poka svjatim iskustvom raduetsja svét, budet dorog néznim čuvstvam vdohnovenniji Fet.« Izmed drugih je jedna posvečena tudi A. N. Majkovu. Škoda le, da so te pesmi napojene s pesimizmom.

N. K. Mihajlovski: »**Literatura i žizn**«. — V tej knjigi je zbral pisatelj sestavke, napisane v zadnjih dveh letih v »Russkih Vedomostjah« in »Russkoj Misli«. Kot kritik je že dovolj poznan v ruskem slovstvu. Ni sicer umetniški kritik, vendar pa so ocene njegove velikega pomena. Izmed mladih pisateljev se ozira posebno na Čehova, Potapenka in Minskega. Važen je tudi sestavek: »Iz literaturnih vospominanij i tekuščeje žizni«. Tukaj nas seznanja z brati Kuročkini, z nekim Nožinom itd.; največ pa piše o Šelgunovu, Ščedrinu in Nekrasovu.

A. M. Žemčurnikov: »**Stihotvorenija v dvuh tomah**«. — Malo je pisatelj, posebno pesnikov, kateri ne bi obelodanili svojih pesmij, kakor hitro je mogoče. Ž. je v tem izjema, ker je še le sedaj, v svojem 71. letu, izdal prvič svoje pesmi. Ta dva zvezka sta — rekel bi — vse njegovo slovstveno delovanje, nekaj račun njegove slovstvene delavnosti. K prvemu zvezku je pridejan pesnikov življenjepis, ki ga je opisal sam, in pa njegova slika. Tako spoznavamo njegovo življenje na tujem, kaj mu je koristilo